

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060208

DOM
2020-10-09
Stockholm

Mål nr
M 3035-20

Sid 1 (3)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-02-24 i mål nr M 5912-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

Bygg- och miljönämnden i Svedala kommun
233 80 Svedala

Motpart

I N

SAKEN

Föreläggande att åtgärda gödselhantering på fastigheten X i Svedala kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Bygg- och miljönämnden i Svedala kommuns beslut den 24 juli 2019 (dnr BM-2019-816) med föreläggande att åtgärda gödselhanteringen på fastigheten [REDACTED] i Svedala kommun. Tidpunkten då åtgärderna ska ha redovisats flyttas dock fram till den 29 oktober 2021.

Dok.Id 1635423

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50
E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bygg- och miljönämnden i Svedala kommun har yrkat att dess beslut om att förelägga I N att åtgärda lagringen av stallgödsel på hennes fastighet ska fastställas.

I N har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har upphävt nämndens föreläggande om att åtgärda lagringen av stallgödsel på I Ns fastighet på den grunden att föreläggandet inte är tillräckligt tydligt vad gäller vilken eller vilka åtgärder som nämnden anser att I N ska vidta för att efterleva föreläggandet.

I själva föreläggandet anges att I N ska åtgärda lagringen av stallgödsel så att inget läckage sker till omgivningen. Som nämnden påpekat har liknande förelägganden godtagits i tidigare praxis från Mark- och miljööverdomstolen (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens dom den 9 april 2015 i mål nr M 10232-14). Utöver själva föreläggandet innehåller nämndens beslut dessutom ett avsnitt med information som har följande lydelse:

- Lagringsutrymmet bör vara tillräckligt stort så att gödseln kan förvaras under hela perioden då det råder spridningsförbud (1 november-28 februari).
- Vanliga lösningar som bedöms vara täta och beständiga samt uppfylla Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring (SJVFS 2012:41) är exempelvis en gödselplatta av betong med täta stödmurar och klack eller en tät container som regelbundet töms.
- Andra lösningar som bygg- och miljönämnden anser vara godtagbara för förvaring av hästgödsel på hästgårdar med få hästar är säckar ämnade för ändamålet.

Föreläggandet om att åtgärda lagringen av stallgödsel så att inget läckage sker till omgivningen måste läsas tillsammans med angiven information. Enligt Mark- och

miljööverdomstolens bedömning kan beslutet inte anses brista i tydlighet. Mot denna bakgrund och då omständigheterna är sådana att det finns skäl att åtgärda lagringen av stallgödsel i enlighet med vad nämnden beslutat ska mark- och miljödomstolens dom ändras och nämndens beslut fastställas. Tiden för när åtgärderna ska ha redovisats till nämnden bör dock flyttas fram till den 29 oktober 2021.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, tekniska rådet Ingrid Johansson, hovrättsrådet Ralf Järtelius, referent och föredragande, samt hovrättsassessorn Erik Stålhammar.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-02-24
meddelad i
Växjö

Mål nr M 5912-19

PARTER

Klagande
I N

Motpart
Bygg- och miljönämnden i Svedala kommun
Kommunhuset
233 80 Svedala

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut från den 5 december 2019 i ärende nr 505-24738-2019, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande att åtgärda gödselhantering på fastigheten X Svedala kommun

---

DOMSLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut upphäver mark- och miljödomstolen Bygg- och miljönämnden i Svedala kommuns föreläggande från den 24 juli 2019.

BAKGRUND

Bygg- och miljönämnden i Svedala kommun (nämnden) beslutade den 24 juli 2019 att med stöd av 2 kap. 3 och 7 §§ samt 26 kap. 9 § miljöbalken förelägga I N att åtgärda lagringen av stallgödsel, på fastigheten X i Svedala kommun, så att inget läckage sker till omgivningen. Vidtagna åtgärder skulle redovisas till bygg och miljö senast den 31 juli 2020.

I N överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) som den 5 december 2019 avslog överklagandet.

I N har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

I N har, så som det får förstås, yrkat att nämndes föreläggande ska upphävas. Hon har anfört i huvudsak följande.

Hon använder till viss del hästgödsel i hennes komposter. Komposten är inte att betrakta som en gödselhög. Som hon tidigare har förklarat blandas ett lager hästgödsel, ett lager löv samt ett lager barr och sedan börjar hon om. Barr används för att öka genomsläppligheten så att även den nedre delen av kompostmassan får lite väta. En kompost omfattar cirka 400 liter varav 230 liter utgörs av hästgödsel bundet i kutterspån, 60-70 liter utgör granbarr och cirka 100 liter utgörs av löv. Kompostens mått är 70x70x90 centimeter. Normalt lägger hon tre komposter under december till februari. Två av dessa nyttjar hon under september men även bekanta hämtar gödsel för eget behov. Den tredje står till mars-april nästkommande år. Lagringstiden är mellan 9-14 månader. Kompostering är en viktig miljöåtgärd som inte kräver att extern energi tillförs. Det krävs mycket vatten för att uppnå resultat. Att täcka komposterna som länsstyrelsen antyder skulle innebära att det inte sker någon förmultning.

Sidorna på komposten är ständigt torra varför man normalt behöver vattna komposten samt flytta materialet från sidorna. Det rinner inte ut näringsrikt vatten genom sidorna på gallret. Regnet fastnar i materialet.

I botten av komposten finns en dubbelvikt presenning om 1,7x2 meter. Den lägsta uppvikta kanten är 15 centimeter. Efter att man vikt presenningen blir den 1 meter och gallret är 70 centimeter. Det återstår därmed 30 centimeter att använda till två sidor. När man tar bort presenningen efter en säsong är den torr och växterna döda. Ingen väta har tagit sig igenom plasten.

Den nedre delen är nästan alltid torr vilket antagligen beror på för korta lagringstider och för lite vatten ovanifrån. Den övre och yttre delen torkar av sol, vind och värme. I de fall man lyckas få fukten längre ner i komposten är den inte påverkbar på samma sätt av dessa element utan har lättare att bibehålla eventuell fukt. Det har därför alltid varit viktigt att stoppa eventuell avrinning neråt.

Runt komposterna växer kirskål. Om det hade läckt ut näringsrikt vatten skulle kålen vara större och kraftigare än den som växer längre bort. Det syns tydlig skillnad på områden där kompost tillförts.

Om det påstådda lakvattnet kommer från botten borde det normalt finnas tecken på fukt. Det är trots allt ett 80 centimeter tjockt filter som vattnet ska ta sig igenom. Om det skulle förekomma läckage från den här sortens anordningar borde man helt förbjuda anordningen. Länsstyrelsen och kommunen ser gödsel som en förorening. Om komposten skulle läcka skulle det inte ske någon förmultning. Genom att låta materialet behandlas i komposten blir näringen mer lättillgänglig för växterna.

Länsstyrelsen har befarat läckage vid frost och tö och hon förutsätter att man då menar att det översta lagret skulle läcka. Som hon har anfört varvas gödsel, löv och barr varför det översta lagret består av löv och barr.

Skyddsåtgärderna som länsstyrelsen efterfrågar kan sammanfattas enligt följande. Plast i botten för att ingen väta ska lämna komposten, tiden för lagring begränsas till 9-14 månader, komposten flyttas efter en säsong och för det fall det likväl skulle förekomma något spill placeras komposterna i anslutning till gammal växtlighet med välutvecklat rotsystem som kan ta upp betydligt mer näring än vad som tillförs.

Hon hävdar att det inte förekommer någon förorening av omgivningen. Det finns inte någon anledning att förändra hanteringen av de två till tre komposterar som innehåller gödsel.

Bygg- och miljönämnden i Svedala kommun, som motsätter sig det som har yrkats i målet, har anfört att de vidhåller sin tidigare ståndpunkt och hänvisar till motiveringen i beslutet.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet.

En tillsynsmyndighet får enligt 26 kap. 9 § första stycket miljöbalken i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att balken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Av lagkommentaren till nämnda bestämmelse framgår att föreläggandet måste vara tillräckligt preciserat så att adressaten inte behöver tveka om vad det är denne ska göra eller underlåta att göra (Nordstedts juridik, Bertil Bengtsson m.fl.). Vidare framgår det av kommentaren att det inte är möjligt att med stöd av denna bestämmelse förelägga en verksamhetsutövare att lämna förslag till lösning av ett miljöproblem. Det har ansetts vara tillsynsmyndighetens uppgift att i ett beslut ange vad som ska gälla.

Nämnden har i det nu aktuella fallet förelagt I N att åtgärda lagringen av stallgödsel på aktuell fastighet så att inget läckage sker till omgivningen.

Mark- och miljödomstolen anser inte att föreläggandet är tillräckligt tydligt vad gäl-ler vilken eller vilka åtgärder som nämnden anser åligger I N att vidta för att hon ska anses ha efterlevt föreläggandet. Nämndens föreläggande uppfyller inte de krav på klarhet och tydlighet som ställs på ett föreläggande.

Mot bakgrund av det ovan anförda ska nämndens beslut upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 16 mars 2020.

Urban Erntoft

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Urban Erntoft, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius. Föredragande har varit beredningsjuristen Matilda Andersson.